IL-MARA FIL-LIĠI T'ALLA U TA' L-ISTAT

L-aħjar inħallu l-mara titkellem għaliha nfisha!

Mill-Prof. Guze' Aquilina

L-istorja tal-mara u tar-raġel fid-dinja kif ġrat f'diversi pajjiżi ċivilizzati u m'humiex, hija sensiela ta' nċidenti li ħafna drabi jixħtu dawl ikreh fuq id-dinjita' tal-persuna tal-mara u tar-raġel li, għalkemm huma tnejn, għall-ħolqien tal-familja huma ugwali daqs kieku kienu persuna waħda.

Minħabba f'hekk, wieħed kien jistenna li l-mara u r-raġel ikollhom l-istess stima u apprezzament u status legali u reliġjuż għax it-tnejn jeħtieġu lil xulxin. Imma, fil-fatt, il-mara kienet dejjem konsidrata nferjuri għar-raġel. U dan ġara mhux biss fil-liġijiet ċivili magħmulin mill-irġiel, imma anke fil-kamp tar-reliġjon. Biex nagħtu xi eżempji, insemmi x'qal San Ġwann Krisostmu li twieled madwar is-sena 347 wara Kristu u għex sas-sena 407. Dal-qaddis kien predikatur mill-aqwa u ismu kien ifisser bniedem fommu tad-deheb daqs kemm kien jaf jippriedka. Dan fuq in-nisa kiteb hekk f'waħda mill-omeliji tiegħu: "Il-ġmiel tal-mara hu l-ikbar nassa (tad-demonju) jew aħjar mhux il-ġmiel tagħha imma l-ħars lejha bla raġan".

BIEB TAL-INFERN

Quintus Tertuljanu (160-220) teologu Kartaġiniż, li kellu nfluwenza kbira fuq il-formazzjoni tal-ħsieb nisrani, f'taħdita tiegħu fuq l-ilbies tan-nisa, fost ħwejjeġ oħra, qal "il-ġudizzju t'Alla jseħħ fuq is-sess tagħkom sal-lum, u miegħu għadha sseħħ sal-lum il-pożizzjoni tagħkom ta' kriminali fil-Qorti tal-ġustizzja. Int-om il-bieb li jwassal għall-infern?"

Opinjoni tassew iebsa u nsolenti ta' Teologu fanatiku li ma nafx kif qatt ma ġieh f'moħħu, li bi kliem iebes bħal dan, ma setax iħajjar in-nisa għall-ħajja tajba jew aħjar.

San Ippolitu, Qaddis sat-tielet seklu, f'kitba tiegħu dwar it-Tradizzjoni Appostolika widdeb lin-nisa biex fil-ġemgħa (ġol-knisja) joqogħdu għalihom u ma jitħalltux mal-irġiel. Din id-drawwa kienet u għadha sseħħ hawn Malta sa ftit żmien ilu u forsi għadha sseħħ f'xi knejjes, fejn in-nisa u r-rġiel ma jitħalltux. In-nisa naħa u l-irġiel naħa oħra. Anke Santu Wistin li ngilem fin-nassa tas-sess qabel ikkonverta, fis-solilokwi tiegħu qal: "Xejn ma jniżżel il-moħħ tar-raġel mill-għoli taċ-ċittadella tiegħu daqs iż-żegħil tan-nisa u dak il-kuntatt fiżiku li, mingħajru r-raġel ma jistax jippossedi l-mara".

Din il-miżerja ta' opinjonijiet baxxi fuq il-mara li għalkemm qaluhom xi qaddisin, huma biss opinjonijiet personali u m'humiex parti mit-tagħlim tal-Knisja, mhix ħlief xiehda ta' l-arroganza tar-raġel li jħares lejn il-mara bħala ħlejqa nferjuri għalih u naturalment iħares lejh innifsu bħala ħlejqa superjuri. Hekk raħ wiċċu fil-mera ta' kburitu! Fil-fatt, din il-fehma żbaljata hija għal kollox bil-maqlub ta' dak li naqraw fil-Genesi dwar il-ħolqien ta' l-ewwel raġel u ta' l-ewwel mara. Hawnhekk naraw li ż-żewġ sessi nħolqu għall-imħabba u l-għajnuna ta' xulxin, it-tnejn shab fil-bini tal-familji li tul is-sekli kellhom jgħammru d-dinja kollha. Fil-ħajja ta' Kristu, barra l-Madonna, jidħlu diversi nisa twajbin li daru bih, flimkien ma' rġiel x'uħud twajba u x'uħud kiefra ma' Kristu.

Tnejn huma r-raġunijiet li ħolqu l-leġġendi tal-inferjorita' tal-mara. Dawn huma: (1) il-fatt li kienet Eva li tat it-tuffieħa tal-waqgħa lil Adam. Dan seta' ma ħadhiex u mela, la darba ħadha, hu responsabbli daqsha, għal dak kollu li ġara u għadu jiġri wara l-waqgħa, u (2) is-sens ta' superjorita' li r-raġel għandu għax fih għax aktar b'saħħtu mill-mara (kwistjoni ta' muskoli). Daż-żewġ raġunijiet ħolqu l-leġġenda antikwata tal-inferjorita' tal-mara u s-superjorita' tar-raġel. Imma dan ġara wisq qabel ma Santa Tereża ta' Avila rriformat l-Ordni tal-Karmelu u Mrs. Thatcher saret Prim Ministru tal-Ingilterra u nisa oħra saru professuri ta' Universitajiet u anke amministraturi u diretturi fl-industriji.

F'dan is-sentiment kontra n-nisa, li ilu nieżel minn ġenerazzjoni għal oħra, minn l-naħa tar-raġel fih element qawwi ta' ipokrezija, u egoiżmu u arroganza li żbilanċjaw mhux biss fit-tejorija imma anke fil-prattika s-sens ta' ugwaljanza li biha Alla ħallieq ta' l-ewwel raġel u ta' l-ewwel mara, għamel, biex ngħid hekk, persuna waħda minn żewġ persuni.

Dak illi qalu fuq in-nisa Tertuljanu, San Ġwann Krisostmu u Santu Wistin u oħrajn setgħu qaluh xorta waħda għar-raġel għax hekk bih hemm nisa ħżiena li jittantaw lill-irġiel, hemm ukoll irġiel ħżiena li jittantaw lin-nisa. Dak li jikteb il-bniedem fuq is-sess l-ieħor hu ħafna drabi kundizzjonat mis-sess tiegħu jew tagħha.

Issa ħalli naraw kif kienet taħsibha fuq in-nisa bħalha Santa Tereża ta' Gesu'. Din fl-Awtobijografija tagħha kitbet hekk: "Jiena naħseb li l-irġiel kollha għandhom ikollhom imħabba ikbar għal dawk in-nisa li huma jaraw imxaqilbin lejn it-tajjeb; anke biex wieħed jakkwista xi ħwejjeġ ta' din id-dinja, in-nisa jkollhom setgħa akbar fuq l-irġiel għax huma tajbin".

Fil-fehma ta' Santa Tereża ta' Gesu' tixħet fuq in-nisa dawl li juri aspett ieħor li ma rajnhiex fil-fehmiet tal-qaddisin irġiel.

Fil-Comparative Dictionary of Maltese Proverbs (1972) tiegħi għandi taqsima twila mhux ħażin ta' qwiel (MAN AND WOMEN) ħafna minnhom, kontra n-nisa. Mill-ġabra kollha tal-qwiel, in-nisa wieħed biss hu kontra l-irġiel, raġuni ċara dawn il-proverbji ħolquhom l-irġiel u mhux in-nisa. U dan juri kemm tassew għandi raġuni ngħid li dak li n-nisa u l-irġiel jaħsbu fuq xulxin hu konduzzjonat mis-sess tagħhom.

Għalhekk aħna l-irġiel li nillegalizzaw u nimmoralizzaw dwar id-dmirijiet tan-nisa fiż-żwieġ u barra miż-żwieġ, għandna noqogħdu għassa magħna nfusna li ma mmorrux ngħabbu u naħqru lin-nisa bil-preġudizzji tagħna ta' rġiel li aħna.

Meta darba ktibt f'rivista reliġjuża dwar l-abort jien fissirt il-ħtieġa ta' sens ta' karita' lejn l-omm-xebba li ħafna drabi tasal biex tagħmel l-abort għax tibża' mill-opinjoni pubblika u l-persekuzzjoni ta' l-ilsna ħżiena li ma jiggranfawx lir-raġel moħbi li jkun waqqagħha. Fejn m'hemmx karita' m'hemmx reliġjon. Hemm l-ipokrezija tal-Fariżej.

IR-RAĠEL BANDIERA BAJDA

Qawl Malti jgħid li r-raġel dejjem bandiera bajda, iwaqqa' tfajla biż-żegħil u din minn Xebba ssir Omm. Jiġri mbagħad li l-attenzjoni kollha taqa' fuqha: l-ilsna ħżiena jinsannu kontriha, jbiċċruha bla ħniena ta' xejn, u r-raġel li dnubu hu ikbar għax messu beża' għax-xebba, jinħeba, jinsatar u anke jinħafru aktar malajr qisu ma ġara xejn. Għax it-tort dejjem tal-mara!

Hawnhekk is-sens ta' ġustizzja Nisranija jitlob trattament ugwali bejn tnejn li ġabu t-tarbija fid-dinja barra miż-żwieġ u mogħdrija akbar għax-xebba-omm li n-natura tagħha tgħabbiha bir-responsabbilita' tal-missier mhux magħruf. Dan l-iżvantaġġ tal-mara, li ġej min-natura tagħha, ma jiġġustifikax diskriminazzjoni kontra tagħha.

Il-liġi tal-bniedem hija ġusta biss sakemm hija mara tal-liġi t'Alla li hi mibnija fuq l-ugwaljanza għall-ħolqien tal-familja xort'oħra tkun qed tagħti tgħawwiġa kerha lill-ħsieb t'Alla għax meta Hu lir-raġel ħalaqlu mara: ħalaqlu sieħba u mhux seftura. Għalhekk hija kuntrarja għall-ħsieb t'Alla ħallieq kull diskriminazzjoni kontra l-mara minħabba s-sess tagħha. Kieku d-differenza tas-sess kienet maħsuba biex tassuġġetta l-mara għar-raġel, id-diversifikazzjoni tas-sess kienet tinbidel f'att ta' inġustizzja li kienet tagħmel impossibbli ż-żwieġ nisrani sagramentali.

Issa ħalli noħorġu mill-kamp tal-preġudizzji reliġjużi biex nidħlu fil-kamp tal-preġudizzji legali. Kull mara għandha dritt għall-maternita', dritt li tista' tużah jew le kif tħossha. Dan id-dritt Alla taħ lill-Eva, wirtuh, għadhom u jibqgħu jirtuh in-nisa tad-dinja kollha. Iċ-ċelibat tan-nisa li jiddedikaw ruħhom għall-qadi t'Alla biss hu leġittimu għax liberu u volontarju.

L-UGWALJANZA TAS-SESSI

Imma mhix leġittima l-verġnita' forzata ta' nisa li jħossuhom miġbudin għaż-żwieġ (il-maternità hi sens ta' normalita') u, pero', jibqgħu ma jiżżewġux mhux għax ma jridux irabbu familja, imma għax ikollhom jitilqu l-impjieg u jibżgħu li ma jkunux jistgħu irabbu familja bil-paga tar-raġel biss, l-aktar f'dawn iż-żmenijiet meta l-ħajja saret infern.

Il-fatt li, xebba mpjegata biex tiżżewweġ (dritt sagrusant tagħha) ikollha titlaq l-impjieg, wassalna għall-konklużjoni li f'dan il-każ mhux veru li għandna l-ugwaljanza tas-sessi quddiem il-liġi, imma għandna każ ta' diskriminazzjoni kontra l-mara, sempliċiment għax hi mara.

Din id-diskriminazzjoni, li jħossuha n-nisa aktar mill-irġiel toħloq sens ta' nġustizzja u sfiduċja fostnom fis-soċjeta' permissiva ta' żmienna u twassal lil xi wħud minnhom li jissejħu emanċipati biex jeliminaw il-maternita' b'mod artifiċjali ħalli ma jkunux penalizzati bit-telf ta' l-impjieg sempliċiment għax in-natura għogobha tagħmilhom nisa u mhux irġiel.

L-abbużi sesswali jieħdu post il-maternita' normali li hija ppenalizzata mill-Istat u mis-soċjeta'. Sa issa għad ma nistgħux ngħidu li dan qed jiġri hawn Malta, għalkemm dawn m'humiex ħwejjeġ li jixxandru fil-beraħ. Imma aktar ma s-soċjeta' (il-valuri nsara qegħdin jitfarrku taħt għajnejna) tagħfas lill-mara aktar jikbru l-okkażjonijiet ta' abbużi li minn xi wħud mix-xebbiet impjegati ribelli jistgħu jieħdu l-forma ta' protesta kontra s-soċjeta' li tiddiskrimina bejn l-impjegati rġiel u l-impjegati nisa f'dak li għandu x'jaqsam mad-dritt fondamentali taż-żwieġ b'kundizzjonijiet ta' ugwaljanza bejn iż-żewġ sessi.

Bil-mod il-mod, demokrazija progressiva għad tasal ukoll għat-twettieq ta' dan il-prinċipju. U meta jsir dan, it-twettieq ikollna tassew l-ugwaljanza taż-żewġ sessi. Dan hu wkoll prinċipju Nisrani għax Alla qatt ma qal li s-sess kellu jqiegħed lill-mara f'kundizzjoni ta' nferjorita', la fil-Knisja u lanqas fis-soċjeta'.